

наложи своята воля. На 1588. год., въ едно събрание на сжщитѣ États Généraux, бидоха засилени влиянието и правата на третето съсловие за смѣтка на кралското могъщество и привилегиитѣ на феодалнитѣ класи¹⁾. Тази упоритостъ се продължи още десетилѣтие, и вече най-близкиятъ наслѣдникъ на скоро починалия кралъ Хенрихъ III, Хенрихъ IV. се видѣ принуденъ да подпише прочутия Нантски едитъ (13. априль 1598.), въ който между другото се срѣщатъ слѣднитѣ забѣлжителни думи: „... Nous avons jugé nécessaire de donner maintenant sur le tout à tout nosdit subjects une loy générale, claire, nette et absolue, par laquelle ils soient réglés sur tout les différends qui sont cy—devant sur ce survenus entre eux et y pourront encore survenir cy—après, et dont les uns et les autres ayent sujet de se contenter, selon que la qualité du temps le peut porter“.²⁾

Съ този едитъ се започна една рѣшителна епоха въ цѣлия животъ на културна (западна) Европа: управлението на Хенрихъ VI. бѣше една отъ онѣзи епохи, „кждѣто се свършваха много нѣща и кждѣто много нѣща започватъ“.³⁾

Годината 1683. бѣше тази година, съ която свършиха надеждитѣ на българския народъ и започваше траурната книга на неговото близко бъдаще. Ние ще разгнемъ нѣколко тъмни страници отъ тая печална книга. Защото тя характеризира чернитѣ дни, прѣживни отъ единъ робъ, и трагизма на една голѣма им-

¹⁾ Aug. Thierry, цит. съч. стр. 161.

²⁾ Вж. Préambule de l'édit de Nantes. Recueil des anciennes lois françaises, t. XV. стр. 171.

³⁾ «Résumant les édits antérieurs dans leurs dispositions essentielles et vraiment praticables, il (Нантскиятъ едитъ) garant, d'une part, aux personnes, l'entière liberté de conscience, de l'autre, aux religion, des privilèges limités pour chacune d'elles selon la mesure de ses forces et sa situation dans le pays» (Aug. Thierry, loc. cit. стр. 172).